Gemeente Sittard-Geleen

Fractie SPA
t.a.v. de heer J.J. Renet
Mauritspark 31
6163 HN Geleen

| | |
|---|---|
| *Cluster* | Concern |
| *Uw brief van* | |
| *Uw kenmerk* | |
| *Ons kenmerk* | 2721252 |
| *Behandeld door* | S. Roberts |
| *Telefoon* | 8060 |
| *Onderwerp* | artikel 44 vragen warmtenet |

Sittard-Geleen, 9 maart 2021

Geachte heer Renet,

Op 18 februari 2021 hebben wij uw brief ontvangen met vragen ex. artikel 44 RvO inzake het Berenschotrapport over Het Groene Net.

Hieronder treft u onze antwoorden aan op de door u gestelde vragen. Tevens vindt u als bijlage bij deze brief de antwoorden op de technische vragen over duurzaamheid die u op 6 februari jl naar de raadsgriffie heeft gestuurd en die wij enkele dagen later ontvingen.

**Vraag 1**
Hoe is het geregeld met de financieringsstructuur? Is die ook op basis van 65/35 %?
Oftewel: wat zijn de financiële consequenties en de consequenties voor de invloed van de raad van het wijzigen van de verhoudingen in de aandelen?
Bij welke besluiten heeft de gemeente een blokkerende stem?
Is de gemeente vanwege het ontbreken van mogelijkheden om direct inkomsten te genereren uit HGN in feite verworden tot een subsidieverstrekker aan een commercieel bedrijf?

**De verhouding 65 / 35 % heeft te maken met de verdeling van het aandelenkapitaal. Dit staat los van de financieringsstructuur.**
**De consequenties van de wijziging in de verhouding van het aandelenkapitaal is op 8 juli 2020 in de gemeenteraad geweest.**
**De gemeente heeft geen blokkerende stem.**
**De gemeente is geen subsidieverstrekker geworden van een commercieel bedrijf, de gemeente is aandeelhouder van en opdrachtgever voor een warmtenet.**

**Vraag 2**
Hebben bovengenoemde (private- en gemeentelijke) warmtenetten 'maatschappelijke waarde' en staan deze allemaal als zodanig op de balans van de gemeente(n) waarin deze gelegen zijn?

Is het college bereid om een second opinion te vragen over het terecht en preferabel zijn van opnemen van de boekwaarde in plaats van de 'maatschappelijke waarde' in de balans?

**We hebben geen boekenonderzoek gedaan naar de wijze van opname van de waarde van de gemeentelijke warmtenetten op de balans. Dit is ook niet opportuun omdat iedere situatie anders is. Opnemen tegen maatschappelijke waarde is toegestaan volgens het BBV.**
**Het opnemen tegen de maatschappelijke waarde is al praktijk in Sittard-Geleen en is door Berenschot getoetst en met de accountant afgestemd. Daarmee is er niet alleen een second maar ook een third opinion ingewonnen.**

**Vraag 3**
Is het college het met SPA eens dat:

a) De markt reeds op vele plaatsen en op grote schaal in Nederland heeft voorzien en voorziet in warmtenetten met het oog op schone energiebronnen voor verwarming van huizen etc.;
b) Er geen sprake is van innovatieve en vernieuwende manier om in warmte te voorzien maar van een bewezen techniek die op zichzelf weinig vernieuwing kent;
c) Dat er absoluut geen sprake van is dat HGN haar tijd vooruit was of is?

**Ten tijde van de eerste verkenningen om een warmtenet aan te leggen was dit minder gemeengoed dan nu, bijzonder is in elk geval een koppeling met restwarmte van Chemelot.**

**Vraag 4**
Is er bij de opstart van het project of nadien gebruik gemaakt van de ervaringen uit de NEOM-studie?
Zo ja, dan wil SPA graag het rapport zien waaruit blijkt dat de omstandigheden dusdanig anders zijn geworden dat het NEOM-onderzoek geen relevantie had en heeft of tot een andere uitkomst leidt indien de huidige waarden (bijvoorbeeld de gasprijs) worden verdisconteerd. Zo nee, dan wil SPA weten waarom het NEOM-onderzoek niet is gebruikt.

**Nee, de NEOM studie is niet meer gebruikt. Reden hiervoor was dat de opvolger van NEOM (agentschap NL en later de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) met middelen de ontwikkeling van Het Groene Net ondersteunde en het door middel van de zogenaamde concurrentiegerichte dialoog met marktpartijen mogelijk maakte om gezamenlijk een businesscase te ontwikkelen op basis van de laatste technieken en regelgeving.**

**Vraag 5**
Is het college het met SPA eens dat de aangehaalde conclusie uit 2010 achterhaald is en is het college bereid alternatieven te onderzoeken alvorens niet reversibele besluitvorming over HGN plaatsvindt?

**Nee, de conclusies zijn niet achterhaald. Echter de nog te starten trajecten zullen zeker opnieuw getoetst worden op hun doelmatigheid en doeltreffendheid, zoals ook in de aanbevelingen van Berenschot staat. Operationele trajecten zijn**

**uiteraard niet omkeerbaar omdat anders kapitaalvernietiging plaatsvindt en de continuïteit van het aanbod van warmte niet geborgd is.**

**Vraag 6**
Is het college het met SPA eens dat:

a) HGN sinds de oprichting en ook nu nog geen solide warmtebedrijf is;

**Dit zijn we niet met u eens. Met Berenschot concluderen wij dat er een waardevol project is gerealiseerd.**

b) de levensvatbaarheid van HGN dubieus is;

**Dit zijn we niet met u eens. De gerealiseerde onderdelen zijn levensvatbaar met stabiele cijfers.**

c) er bij de beoordeling van verschillende alternatieven geen subsidieverschillen mogen zijn anders dan de standaard door hogere overheden aangeboden subsidies;

**Er is geen sprake van een subsidierelatie, dus ook niet van de door u genoemde verschillen.**

d) de businesscase van de bewoners minstens zo belangrijk is als de businesscase voor deelnemende bedrijven en/of de overheid;

**Zowel aan de aanbodzijde als aan de vraagzijde is het doel dat er voldoende zekerheid is om tot een goede exploitatie te komen.**

*e)* de gemeente daarom ook oog behoort te hebben voor de businesscase van de bewoners;

**De gemeente heeft als doel om de maatschappelijke opgave van de klimaatdoelstelling op te pakken, waarin de warmtevoorziening via een warmtenet op korte, middellange en lange termijn het beste alternatief is gemeten naar investeringskosten en kosten voor eindgebruikers. En dat verder het publieke belang in de investering voldoende is geborgd door acceptabele prijszetting voor particulieren, voldoen aan wet- en regelgeving, etc. meenemende de nieuwe Wet Collectieve Warmtevoorziening.**

f) HGN in tegenstelling tot het op pagina 24 gestelde uitgangspunt *'het warmtebedrijf zal risicoarm worden gerealiseerd en geëxploiteerd'* niet risicoarm werd ontwikkeld en geëxploiteerd;

**Start-ups kennen per definitie een hoger risicoprofiel. De op pagina 24 benoemde mitigant met betrekking tot het risico betrof de afstemming van de vraag op het aanbod.**

g) Het college de afgelopen jaren zowel inhoudelijk als financieel niet in control is geweest.

**Zie antwoord op 6 f.**

**Vraag 7**
Is het college het met SPA eens dat

a) deze zin een vernietigend oordeel bevat over de wijze waarop HGN ontwikkeld werd;

**Wij zien dit niet als een vernietigend maar als een constructief oordeel, namelijk leren uit het verleden en dit benutten voor de toekomst.**

b) deze zin niet mag worden opgevat als een positief oordeel om met HGN-Zuid verder te gaan maar opgevat moet worden als 'geen afwijzing van de mogelijkheid om door te gaan met HGN-Zuid.'?

**Deze zin steunt onze lijn om volgende fases steeds zorgvuldig te onderzoeken.**

**Vraag 8**

Waarom werd dit voorstel dat toch in zich had om de financiële risico's en bijdragen van de, op dat moment al een slechte financiële positie hebbende, gemeente te verminderen afgewezen?
Welke collegeleden uit Sittard-Geleen waren bij de vergadering op 5 april 2018 aanwezig?
Waarom werd de raad niet ingelicht over dit voorstel?
Had het demissionaire college de bevoegdheid om dit voorstel zonder overleg met de raad af te wijzen?
Had het college de bevoegdheid om de vordering die de gemeente op HGN had, in totaal € 756000, in te zetten voor de volgende fase van HGN zonder dit aan de raad voor te leggen?
Hadden de beide wethouders al direct na 21 juli 2017 de raad en de overige collegeleden moeten informeren omtrent de financiële problemen bij HGN?

**Er zijn geen notulen van de RvC van 5 april 2018, zoals Berenschot ook aangeeft. Het college maakt geen deel uit van de RvC en is daar dan ook niet bij aanwezig. Het niet ingaan op het alternatieve voorstel had te maken met de visie op zeggenschap en maatschappelijke belangen. Verder is er gehandeld binnen het raadsbesluit van 11 juni 2015. Met andere woorden, het college was bevoegd. De financiële problemen bij HGN, die 21 juli 2017 bekend waren, waren liquiditeitsproblemen bij de BV's en vielen derhalve buiten de scope van de informatieplicht richting de raad.**

**Vraag 9**

a) Had het college de bevoegdheid op 5 juni 2018 die overeenkomst aan te gaan zonder die aan de raad voor te leggen en heeft het college haar actieve informatieplicht geschonden?
b) Is er sprake van belangenverstrengeling van een wethouder die in dienst treedt of al is bij HGN wanneer dit besluit wordt genomen?
c) Zijn bevoegdheden van de raad, waaronder budgetrecht, het bepalen van het beleid en het moeten kunnen controleren van het college met deze overeenkomst en/of door het handelen van het college geschonden?
d) Heeft het college haar actieve informatieplicht geschonden door het juridisch advies van 4 september niet te melden aan de raad?
e) Schond het college haar informatieplicht door geen informatie over de kennisoverdracht te verschaffen?
f) Had het college, mede vanwege de financiële consequenties van de afwijkende onderdelen van de overeenkomst, de op 4 december getekende overeenkomst alsnog aan de raad moeten voorleggen?
g) Schond het college haar informatieplicht door in de P&C-stukken slechts beperkte informatie op te nemen over risico's (pag 32) waarbij risico's en liquiditeitsproblemen niet gemeld werden en zodat de raad en de accountant om

de tuin geleid werden wat de financiële positie van HGN en dus ook de gemeente was?

**Het college heeft gehandeld binnen de kaders van het raadsbesluit van 11 juni 2015. De financiële situatie en de aandeelverhouding op dat moment gaven geen aanleiding om terug te gaan naar de raad. De brede informatievoorziening had op onderdelen vervolgens beter gekund. Dit erkennen wij ook en er zijn maatregelen getroffen, respectievelijk gaan getroffen worden, om dit te verbeteren.**

**Vraag 10**
Is het college het met SPA eens dat:

a) HGN financieel een mislukking is en er tot nu toe alleen maar verliezen zijn geleden;
b) het hoogst onzeker is of HGN tot 2045 voldoende winst zal maken om de dan noodzakelijke herinvesteringen te kunnen betalen;
c) niet alleen de gemeente maar ook bewoners die aansluiten op HGN grote risico's lopen door te investeren in een bedrijf dat een zeer onzekere toekomst heeft;
d) de gemeente haar inwoners niet aan dergelijk grote risico's mag blootstellen

**HGN is geen mislukking, nog niet alle beoogde doelen zijn bereikt. Berenschot concludeert dat er sprake is van een waardevol project voor de gemeente Sittard-Geleen en haar inwoners. Dit geldt niet alleen uit oogpunt van de klimaatdoelstelling maar ook dat voor de aangesloten deelnemers de warmtevoorziening gegarandeerd is. Verder is er voor de operationele delen nu sprake van stabiele cijfers. Het is overigens niet ongebruikelijk dat er in de ontwikkelfase sprake is van initiële kosten die redelijkerwijs niet door te berekenen zijn in tarieven. Het zijn geen verliezen, maar aanloopkosten.**

**Vraag 11**
SPA wil daarom weten:

a) of het inderdaad klopt dat er jarenlang veel kosten zijn gemaakt t.b.v het gebouw van Zowonen;

**Tijdens de bouw van het kantoor van ZoWonen is met HGN contractueel vastgelegd dat het kantoor van zowel warmte als koude zou worden voorzien door HGN. Het benodigde leidingtracé is in kwartaal 4 van 2018 aangelegd door HGN. Voor de tussenliggende jaren is door HGN op basis van het gesloten contract voorzien in andersoortige oplossingen. ZoWonen heeft de energierekening betaald aan Het Groene Net en Het Groene Net heeft deze aan de gemeente voldaan, die de exploitatie deed in de tussenliggende jaren.**

b) hoe hoog die kosten in totaal zijn;

**HGN heeft 165.000 euro aan de gemeente betaald. De afnemer van warmte en koude heeft zijn energiekosten betaald.**

c) waarom de gemeente die kosten heeft gemaakt en betaald;

**De gemeente en ZoWonen vonden het bij de start van de bouwplannen van belang dat het gebouw zou worden aangesloten op Het Groene Net. Omdat in destijds nog niet duidelijk was hoe e.e.a. juridisch zou worden geregeld, heeft het college in 2011 besloten om zelf tijdelijk als exploitant op te treden, totdat Het Groene Net**

**kon leveren. Bij de klant zijn de kosten voor energielevering in rekening gebracht voor levering van warmte en koude. Uit deze opbrengsten en een bijdrage van Het Groene Net zijn de exploitatiekosten betaald.**

d) op grond van welke overeenkomst met Zowonen dit geschiede;

**Op basis van een door BenW goedgekeurde leverings- en aansluitovereenkomst tussen met de ontwikkelaar LSI en ZoWonen uit 2011.**

e) of deze kosten aan HGN in rekening zijn gebracht en **of** die zijn terugbetaald door HGN;

**De meerkosten die niet uit de exploitatie gedekt kunnen worden, zijn opgenomen in een totale post exploitatieverlies voorloopprojecten die door Het Groene Net vergoed wordt.**

f) of Zowonen die kosten heeft betaald en zo nee waarom niet;

**Ja, ZoWonen heeft de energiekosten betaald die in het kader van de leverings- en aansluitovereenkomst zijn overeengekomen.**

g) of dergelijke faciliteiten ook aan andere afnemers van HGN werden/worden geboden.

**Ja, in het verleden is een aantal tijdelijke voorzieningen geplaatst. Reden daarvoor is dat de gebouwgebruikers of -eigenaren een (dringende) warmtevraag hadden die één op één paste op de aanlegplanning van Het Groene Net. Het betrof de volgende gebouwen:**

**Fase 1:**

1. **Spoorkolonie & Spil: 2014 - voorjaar 2017**
2. **Ligne: 2015-2017**

**Fase 2&3a:**

3. **Kantoor ZOWonen: 2011 tot voorjaar 2019**
4. **Brandweer: 2013-2019**
5. **Fitland : 2014-2019**
6. **Rabobank: 2014-2019**
7. **Thienbunder : 2015-2019**

**Fase 0:**

8. **Keytec: 2011-2018**

**Vraag 12**

Is hier sprake van meervoudige subsidieverstrekking en dus dat de bewoners de ISDE-subsidie niet bovenop de door de gemeente verstrekte subsidie ontvangen?

**Hierover hebben wij nog geen uitsluitsel gekregen van het ministerie van Binnenlandse zaken. Op basis van deze ISDE-Regeling kunnen de kosten voor de aansluiting van een woning op een warmtenet gesubsidieerd worden. Op grond van deze regeling komt een bedrag van € 3.325,- voor subsidie in aanmerking. De vraag is of gebruik kan worden gemaakt van deze landelijke regeling als al subsidie wordt ontvangen op grond van de gemeentelijke Subsidieregeling Limbrichterveld Noord Aardgasvrij (meer specifiek de subsidie ten behoeve van**

**een elektrische kookplaat). We verwachten in maart 2021 hierover uitsluitsel van het ministerie.**

**Vraag 13**
Is het college bereid om samen met Zowonen en HGN dit probleem structureel op te lossen?

**De berekening van de EPC is aan regels gebonden. De afgelopen jaren is de rekensystematiek meermaals aangepast, waardoor EPC-waardes fluctueren. Inmiddels zijn er nieuwe vereisten vastgesteld, zijnde de BENG-normen.**

**De woningen zijn destijds door ZoWonen conform de toen geldende EPC-systematiek berekend en gebouwd. ZoWonen geeft aan dat er, naar de standaarden van die tijd, sprake is van duurzame woningen.**
**Het energieverbruik van de betreffende woningen is voor ZoWonen noch voor de gemeente inzichtelijk, omdat deze bewoners individuele leveringscontracten hebben met HGN.**

**Vraag 14**
Is het college het met SPA eens dat het rapport als geheel duidt op een falend college?

**Nee, dat zijn wij niet met u eens. De afgelopen jaren zijn reeds meerdere interventies gedaan zoals ook in het onderzoek en de zienswijze van het DT zijn genoemd. Het college heeft met het 213a onderzoek net het initiatief genomen om de sturing, beheersing, verantwoording, controle en toezicht te verbeteren.**
**Het ontwikkelen van een warmtenet door een gemeente van onze omvang was destijds al een kwestie van pionieren. Vrijwel vanaf nul bedenken, ontwikkelen en toepassen. De raad van Sittard-Geleen wilde en wil een bijdrage aan de klimaatopgaven leveren met het warmtenet. Via de markt lukte dat toen niet. Als wij het niet hadden gedaan vanuit dat maatschappelijk doel, dan was het niet gebeurd. Berenschot brengt goed in kaart tegen welke hobbels – vaak onverwachte hobbels – we tijdens dat pionieren zijn aangelopen. Dat hebben we, achterom kijkend, te laat onderkend en bijgestuurd. Daarom hebben we de conclusies/aanbevelingen van Berenschot ook overgenomen.**

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen,

mr. J.Th.C.M. Verheijen,
burgemeester

mr. G.J.C. Kusters,
gemeentesecretaris